

Erbjudande om att delta i projekt

ÖVERSTA STEGET

– resurseffektivitet genom förebyggande av avfall

Hållbar Utveckling Skåne bjuder in Skånes kommuner att delta i projektet Översta steget med syfte att minska avfallsmängderna i offentlig verksamhet. Projektet pågår under 2017–2018.

Ett systematiskt arbete med att förebygga avfall leder genom minskad resursförbrukning till minskad miljöpåverkan, sparade pengar och i vissa fall även bättre arbetsmiljö för de anställda och högre kvalitet på kommunens tjänster.

I projektet används en metod som tagits fram och testats av Avfall Sverige med goda resultat. En skola i Helsingborg minskade sitt matsvinn med 50% och ett äldreboende i Hässleholm minskade sina kostnader för inköp av blöjor med 25%!

Hållbar Utveckling Skåne har beviljats medel från Region Skånes Miljövårdsfond till projektet. Deltagande kommuner bidrar med 34 500 kr exklusive moms var, plus arbetstid för projektledning med mera, se Förväntningar på kommunerna på nästa sida.

Anmäl ert intresse för att delta!

Anmäl ert intresse för att delta i projektet senast 31 januari, 2017. Projektstart sker efter överenskommelse med kommunerna i mars-april. Avgiften för deltagande kan faktureras antingen innan årsskiftet eller i början av 2017. Mejla intresseanmälan till Maria Larsson, maria.larsson@miljodialog.se. En intresseanmälan är inte bindande.

Projektorganisation

Projektet drivs i samarbete mellan Hållbar Utveckling Skåne och Länsstyrelsen Skåne. Projektledare är Maria Larsson, Marla Miljodialog.

Mer information

Kontakta Maria Larsson, 070-297 31 55, maria.larsson@miljodialog.se, eller Helena Thelander, 0708-93 11 03, helena.thelander@hutskanie.se

Länsstyrelsen
Skåne

Detta erbjuds i projektet Översta steget – resurseffektivitet genom avfallsförebyggande

Kommunerna kommer att få hjälp och stöd enligt följande:

- **Coaching** i att genomföra Avfall Sveriges metod för att förebygga avfall på en utvald kommunal verksamhet. Coachningen omfattar möten, stöd i planering och genomförande av workshops, feedback och löpande avstämningar via e-post och telefon.
- **Tre träffar med projektledarna** från övriga deltagande kommuner. Träffarnas syfte är att lära sig om metoden, cirkulär ekonomi och andra relevanta ämnen samt utbyta erfarenheter. Reskostnader i samband med träffarna bekostas av kommunerna.
- **Hjälp med program och genomförande** av ett internt seminarium för tjänstemän och politiker för att förankra arbetet och sprida kunskap om förebyggande av avfall. Omkostnader för seminariet bekostas av kommunerna själva.

Projektet ger kommunens interna projektledare kunskap och erfarenhet att arbeta vidare med att förebygga avfall inom kommunen, och den verksamhet som projektet bedrivs på har fått stöd i sin verksamhetsutveckling.

Förväntningar på kommunerna

Kommunen måste stå bakom deltagande i projektet och utse en intern projektledare som är ansvarig för genomförandet av Översta steget i kommunen. Det bör vara en van projektledare med god dialogförmåga. I kommunens projektledningsarbete ingår att:

- Sköta kommunikationen med den kommunala verksamhet som ska minska sitt avfall.
- Göra en plan för hur projektet ska bedrivas i den egna kommunen. Arbetet görs med stöd av Avfall Sveriges metod för förebyggande av avfall och annan input.
- Planera och genomföra workshops och möten med stöd av coachen.
- Stötta verksamheten i att ta fram en handlingsplan.
- Delta på gemensamma träffar med de andra kommunerna.
- Tillsammans med coachen planera och genomföra ett internt seminarium.

I den verksamhet som ska förebygga sitt avfall måste verksamhetschefen stå bakom projektet och förstå potentialen i att projektet blir en del av verksamhetsutvecklingen. Tid behöver avsättas för några ur personalen att delta i workshops. Det behöver också avsättas tid till att tillsammans med projektledaren ta fram en handlingsplan och andra förutsättningar för att förebygga avfallet. Till det tillkommer tid för genomförande av handlingsplanen, vilket till exempel kan handla om att ta fram och arbeta in nya rutiner. Hur omfattande handlingsplanen ska vara bestämmer verksamheten själv.

Översiktlig tidsplan

Projektet kommer att pågå under 2017–2018. Nedanstående tidsplan visar ungefär när i tiden olika moment kommer genomföras.

Kvartal	2017				2018			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Uppstart, detaljplanering, inledande möten, första träffen för delprojektledarna	X	X						
Kommunerna genomför de första stegen i metoden		X						
Interna seminarier genomförs hos kommunerna		X	X					
Analys görs och handlingsplan tas fram			X	X				
Andra träffen för delprojektledarna			X					
Kommunerna sjsätter sina handlingsplaner					X	X	X	X
Sista träffen för delprojektledarna								X

Faktablad om metoden

Resurssmarta verksamheter för en rikare nutid och framtid

Resurssmart materialanvändning

Vill du utveckla verksamheten och minska miljöpåverkan? Och på köpet få minskade kostnader, bättre arbetsmiljö och bättre kvalitet i verksamheten?

Det finns flera exempel på verksamheter som har arbetat systematiskt med att minska materialanvändningen och avfallet. Bättre rutiner för beställning och lagerhantering är vanliga åtgärder. Därmed har miljöpåverkan minskat från användningen av exempelvis livsmedel, blöjor, lim, byggmaterial och engångsprodukter. Resurssmart materialanvändning är att ta nästa steg i hållbarhetsarbetet, efter energieffektivisering och avfallssortering.

Avfall Sverige har tagit fram en metodbeskrivning för hur arbetet med en effektivare materialanvändning och minskade avfallsmängder kan bedrivas. Det här informationsbladet vänder sig till dig som vill få en översiktlig bild av hur man kan arbeta, vilka fördelar man kan uppnå och vilka förutsättningar som är viktiga för att lyckas. Ta kontakt med Avfall Sverige om du vill ha mer information, www.avfallsverige.se.

Vad vinner man på detta?

Det mest konkreta och mätbara med detta sätt att arbeta är oftast att avfallsmängderna minskar, liksom inköpskostnader och kostnader för till exempel avfallshantering.

Två konkreta exempel finns inom äldreården: Kaptensgården i Hässleholm minskade kostnaderna för inköp av blöjor med 25 procent genom att fokusera på rätt blöja till rätt person. Äldreboendet Sekelbo i Göteborg minskade såväl matsvinn som användningen av engångsprodukter. På ett halvår minskade matavfallet med 23 procent och restavfallet med 10 procent. Den årliga klimatpåverkan reducerades med motsvarande drygt 10 ton koldioxidutsläpp. Kostnaderna för inköp minskade med cirka 140 000 kronor per år och för avfallshantering med 3 200 kr.

Arbetsättet har också uppfattats som roligt, konkret och strukturerat av dem som har medverkat i olika projekt. Bättre arbetsmiljö, mer ordning och reda, mer utrymme och nöjdare medarbetare har också lyfts fram. Dessutom vittnar flera om att kvaliteten i det som verksamheten är till för har förbättrats.

Dialog och delaktighet

Dialog, samverkan och gemensamt lärande är framgångsfaktorer och gör materialeffektiviseringen till en del av kommunens långsiktiga verksamhetsutveckling. Därför bygger arbetsättet mycket på detta. Metodbeskrivningen ger tips och råd för lyckade workshops och beskriver konkreta övningar för varje led i processen.

Beskriv flöden och varför avfall uppstår

Att ha koll på hur flödena av material och information ser ut ökar möjligheten för att hitta rätt både i att definiera problem och komma på förbättringsåtgärder. I alla led i inköps- och användningsprocessen finns det aktiviteter och beslut som kan påverka hur mycket produkter som används och hur mycket det slutliga avfallet blir. Metoden beskriver hur ni kan skaffa er koll på flödena och utifrån det analysera varför det uppstår avfall.

Metodöversikt

Metoden beskrivs i sex steg, men upplägget kan behöva anpassas utifrån era behov. Vi förespråkar att man fokuserar på en produkt eller en sorts material för att göra arbetet så konkret som möjligt.

Rama in och välj av produkt

Gå igenom era förutsättningar och mål och identifiera viktiga aktörer. Vet ni redan vilken produkt eller vilket material ni vill jobba med? Annars blir det en del av processen att komma fram till vad som engagerar eller vad som ger mest effekt på kvalitet, arbetsmiljö, miljö och ekonomi.

Beskriv verkligheten

Ofta vet olika personer i verksamheten en hel del om det egna ansvarsområdet, men det kan saknas en helhetsbild av hur allting hänger ihop. Hur ser flödena av material och information ut? Var i materialflödet uppstår det avfall? Vilka personer är inblandade i olika flöden?

Det är också bra att veta hur mycket avfall som uppkommer och hur mycket den totala kostnaden är för inköp, logistik, lagring och avfallshantering.

Varför uppstår avfall?

Nu är det dags för den fundamentala frågan: Varför uppstår avfall? Om vi inte vet varför avfallet uppstår är det svårt att förebygga det. Frågan kan tyckas banal, men det är häpnadsväckande så många aha-upplevelser som dyker upp i en grupp som arbetar med den på allvar. Fråga varför flera gånger tills ni hittar grundorsakerna – det är de som ska arbetas bort!

Onödigt avfall är det som är mest tacksamt att arbeta med. Det kan exempelvis uppstå på grund av:

- Överbeställningar
- Skadat material
- Felbeställning
- Icke ändamålsenliga produkter
- Flerpack som enda alternativ
- Passerat bäst-före-datum
- Onödiga eller dåliga förpackningar

Känns det igen? Skulle det kunna leda till lägre kostnader och minskad arbetsbelastning att komma till rätta med detta?

Handlingsplan och framgång

När grundproblemen är identifierade är det ofta lätt att hitta bra åtgärder. Åtgärderna prioriteras och sammanställs i en enkel och tydlig handlingsplan.

Avfall Sveriges metodbeskrivning (rapport 2015:19) innehåller tips om hur man undviker att handlingsplanen blir en hyllvärmare. Framgång kan nås om man till exempel:

- Tydliggör ansvar och resurser
- Följer upp och kommunicerar
- Samlar och hanterar idéer
- Firar framgångarna

Anmäl ert intresse för att delta i Översta steget!

Anmäl ert intresse för att delta i projektet senast 31 januari 2017. Projektstart sker efter överenskommelse med kommunerna i mars-april. Avgiften för deltagande kan faktureras antingen innan årsskiftet eller i början av 2017. Mejla intresseanmälan till Maria Larsson, maria.larsson@miljodialog.se. En intresseanmälan är inte bindande. Projektet drivs i samarbete mellan Hållbar Utveckling Skåne och Länsstyrelsen Skåne. Projektledare är Maria Larsson, Marla Miljodialog. Kontakta Maria Larsson, 070-297 31 55, maria.larsson@miljodialog.se, eller Helena Thelander, 0708-93 11 03, helena.thelander@hutska.se